

[Indenrigsministeren]

En principiel debat om vælgernes deltagelse i den demokratiske beslutningsproces er nyttig. Det kan også være værdifuldt at diskutere, hvilken rolle folkeafstemninger bør spille i den forbindelse.

Efter regeringens opfattelse må en sådan debat imidlertid tage sit udgangspunkt i det grundsynspunkt, at vi her i landet bekender os til det repræsentative demokrati. Det er vælgerne, der udpeger medlemmerne af Folketinget og de kommunale råd; det sker ved almindelige, direkte og hemmelige valg. Valgretten er lige, dvs. én vælger, én stemme.

Forholdsvalgsmetoden sikrer, at forskellige anskuelser blandt vælgerne bliver repræsenteret i de folkevalgte råd. Medlemmerne af de folkevalgte råd er alene forpligtet til at følge deres egen politiske opfattelse.

Dette har for Folketingets vedkommende fundet udtryk i bestemmelsen i grundlovens § 56, hvorefter folketingsmedlemmerne alene er bundet af deres egen overbevisning og ikke ved nogen forskrift af deres vælgere. Det er regeringens opfattelse, at denne frihed for de folkevalgte ikke må antastes.

Jeg vil gerne tilføje, at når vi bekender os til det repræsentative demokrati, betyder det også, at det er vigtigt, at vælgerne imellem valgene bruger deres mulighed for at deltage i den offentlige debat og gerne sådan, at de tillige gør deres indflydelse gældende som medlemmer af en vælgerforening.

Men det er også klart, at det repræsentative demokrati udmærket kan forenes med, at væsentlige spørgsmål underkastes en vejledende folkeafstemning. Det er da også i dag sådan, at Folketinget eller et kommunalt råd eller et amtsråd selv kan beslutte, at en bestemt sag sendes ud til en vejledende folkeafstemning. Det kræver ingen ny lovgivning. Det kan være nyttigt at spørge vælgerne til råds om emner, der f.eks. ikke har været gjort til tema ved et forudgående valg. Den vejledende afstemning om EF-pakken i 1986 er et eksempel på, at en sådan vejledende folkeafstemning afholdt efter Folketingets beslutning kan være et nyttigt supplement til det repræsentative demokrati.

Men jeg vil gerne sige, at fastlæggelsen af et tema er helt afgørende for, om en vejledende folkeafstemning kan tjene sit formål og være netop vejledende. Folkeafstemninger om enkeltspørgsmål, der i virkeligheden er et led i en

større helhed, vil kunne være mere vildledende end vejledende. En vejledende folkeafstemning om f.eks. flere offentlige goder og en samtidig nedsættelse af skatterne vil kunne vise tilslutning, men hvis der ikke samtidig er taget stilling til, hvorledes dette skal finansieres, vil en sådan folkeafstemning være uden mening.

Regeringen ser gerne flere vejledende folkeafstemninger, men vi mener principielt, at svaret for folkeafstemningers temaer fortsat skal ligge i Folketinget eller i amts- og byråd.

Bakholt (S):

Fremskridtspartiet har tidligere fremsat forslag om folkeafstemninger dels vedrørende flygtningespørgsmål og dels vedrørende kommunale spørgsmål.

Der har aldrig været flertal for disse forslag. Nu kommer man så med et forslag i en helt ny udgave, som går ud på, at der skal kunne afholdes vejledende folkeafstemning om hvad som helst og når som helst, bare 20.000 mennesker skriver under på det, hvis det er et landsdækkende spørgsmål, eller 5 pct. af vælgerne i en kommune, hvis det er et kommunalt spørgsmål. For straks at sige det ligeud: Vi kan ikke støtte dette forslag.

Men der er nogle interessante betragtninger i det. Man skriver bl.a. i bemærkningerne, at det vil betyde en afgørende styrkelse af folkestyret, og at det rummer en tiltrængt modernisering af den politiske beslutningsproces. Det er da muligt, at vi har behov for at få moderniseret den politiske beslutningsproces, men jeg tror ikke, det ville medføre, hvis dette forslag skulle blive gennemført – hvad jeg ikke tror på det gør – at vi fik en modernisering af den politiske beslutningsproces. Der skal andre virkemidler til, hvis vi skal have gennemført noget sådant.

Det er også givet, at når Fremskridtspartiet skriver, at det kunne få en afgørende indflydelse på skattetrykket, hvis vi fik nogle flere vejledende folkeafstemninger bl.a. om de spørgsmål, så er det egentlig det, der er hensigten med det her: at få rejst en folkestemning dér, hvor Fremskridtspartiet ønsker rejst en folkestemning. Derfor vil jeg sige til Fremskridtspartiet, at vi kan ikke støtte dette forslag om vejledende folkeafstemninger. Skal de nugældende regler for folkeafstemning i Danmark ændres, både når det gælder spørgsmålet om